

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תֵצֵא "אֵל שְׂדֵי יִתְּנֵן לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" 🕯️ כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:29
עַרְשׁ"ק י' אֶלוּל תִּשְׁע"ד (5.9.14) "צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 19:36 (ר"ת 20:14)

הַפְּטָרָה: "רְנִי עֲקָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הפתוב, "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... ", שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (קידושין ב'): "רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה, 'כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה', וְלֹא כְּתִיב, 'כִּי תִלְקַח אִשָּׁה לְאִישׁ?' (ומשיבה הגמרא) מִפְּנֵי שְׁדַרְכוּ שֶׁל אִישׁ לְחַזֵּר עַל אִשָּׁה, וְאִין דַּרְכָּה שֶׁל אִשָּׁה לְחַזֵּר עַל אִישׁ. מְשַׁל לְאָדָם שְׂאֲבָדָה לוֹ אֲבִידָה, מִי חוֹזֵר עַל מִי? (בְּוֵדָאֵי ש) בְּעַל אֲבִידָה מְחַזֵּר עַל אֲבִידָתוֹ."

וַיֵּשׁ לָנוּ לְהַקְשׁוֹת עַל-כֶּף. הִנֵּה, מִכִּיּוֹן שְׁדַרְכוּ שֶׁל הָאִישׁ לְחַזֵּר אַחַר הָאִשָּׁה, הִיָּה רֵאוּי שְׂאָדָם הָרֵאשׁוֹן יְחַזֵּר אַחֲרֵי חוּה אִשְׁתּוֹ. אִם כֶּף, מָה רָאָה הַקַּב"ה לְהַבִּיא אֶת חוּה אֶל אָדָם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּסִפְר בְּרֵאשִׁית (ב, כב): "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה, וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם."

בְּפִשְׁטוֹת יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁכִיּוֹן שְׁהִיּוֹם הָאִשָּׁה נוֹלַדַת בְּנִפְרָד מִן הָאִישׁ, וְאִין הָאִישׁ יוֹדֵעַ מִי הִיא בַת זוּגוּ, לְכֵן הִיא אֲבִידָה לְגַבִּיּוֹ, שְׁהָרִי, אִין הָאִישׁ יוֹדֵעַ הִיכֵן הִיא נִמְצָאָת. עַל-כֵּן דַּרְכוּ שֶׁל הָאִישׁ לְחַזֵּר וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרֵי אֲבִידָתוֹ. אֲבָל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁהַצֶּלַע לֹא נִאֲבָדָה מִמֶּנּוּ, שְׁהָרִי הִיא נִבְרָאָה עִמוֹ – אֶלָּא, שְׁהַקַּב"ה לָקַח אֶת הַצֶּלַע וַיִּצַר מִמֶּנָּה אִשָּׁה – עַל-כֵּן, בְּדִין הוּא שְׁיִחְזִיר הַקַּב"ה לְאָדָם אֶת הַצֶּלַע/הָאִשָּׁה שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ, וְעַל-כֵּן כְּתוּב: "וַיִּבְאֶה(=אֶת הָאִשָּׁה) אֶל הָאָדָם."

וְזוּהוּ שְׁמִפְרָשׁ תְּרַגּוּם יוֹנָתָן אֶת הַכְּתוּב (מְתוּרְגָם): "וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עָצָם מִעֲצָמִי וּבִשָּׂר מִבִּשְׂרִי – רַק הַפַּעַם הַזֹּאת וְלֹא יוֹתֵר תִּבְרָא הָאִשָּׁה מִן הָאִישׁ, כְּמוֹ שְׁנִבְרָאָה אִשָּׁה זֹו מִמֶּשׁ עָצָם מִעֲצָמִי. (אֲבָל בְּדוֹרוֹת הַבָּאִים יִבְרָא הַקַּב"ה אֶת הָאִשָּׁה בְּגוֹף נִפְרָד מִן הָאִישׁ).

וּמִכָּאֵן נִמְצָא, שְׁהָאִשָּׁה תִּהְיֶה בְּבַחֲיִנַת אֲבִידָה הָאֲבוּדָה מִבְּעֻלָּה. "וְעַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ" – לְכֵן יִצְטָרֵךְ הָאִישׁ לְחַזֵּר אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ, כִּי דַרְכוּ שֶׁל הָאִישׁ הִיא לְחַזֵּר עַל אֲבִידָתוֹ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף תְּבַלִּין, עַל מָה שֶׁסִּבֵּב הַקַּב"ה, שְׁהָאִשָּׁה תִּהְיֶה בְּבַחֲיִנַת אֲבִידָה, וְהָאִישׁ יִצְטָרֵךְ לְחַזֵּר אַחֲרֵיהָ. עַל-פִּי מָה שְׁשִׁנִּינוּ בַּגְּמָרָא, שְׁהַעוֹבֵר לוֹמֵד בְּמַעֲי אִמּוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְכֹאשֵׁר הוּא יוֹצֵא לְאוֹר הָעוֹלָם, מְשַׁכְּיָחִים אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. כְּפִי שְׁכָתוּב בַּגְּמָרָא (נִידָה ל'): "וּמְלַמְּדִים אוֹתוֹ(=אֶת הָעוֹבֵר) כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה... וְכִיּוֹן שְׂבָא (הָעוֹבֵר) לְאוֹר הָעוֹלָם, בָּא מִלְּאָךְ וּסְטָרוֹ עַל פִּיו, וּמְשַׁכְּחוֹ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה".

וְהַקְשָׁה ה'נַעַם אֱלִימֶלֶךְ" עַל-כֶּף, וְשָׂאֵל (וַיִּקְרָא, ד"ה "וּנִפְשׁ כִּי תַחֲטֵא"): אִיזוֹ תוֹעֵלַת יֵשׁ בְּכֶף שְׁמִלְמָדִין אֶת הַתִּינּוֹק תַּחֲלִיָּה אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְאַחֲר-כֶּף כְּשֶׁנוֹלַד מְשַׁכְּיָחִים אוֹתוֹ אֶת כָּל מָה שֶׁלְּמַד?

וּבְאֵר ה'נַעַם אֱלִימֶלֶךְ" בְּדַבְרֵי קוּדְשׁוֹ, וְאָמַר, שָׂאֵם לֹא הָיוּ מְלַמְּדִין אֶת הַתִּינּוֹק בְּמַעֲי אִמּוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה, לֹא הָיָה מְסוּגֵל בִּימֵי חַיָּיו לְזָכוֹת בְּהַשְׁגוֹת הַתּוֹרָה, שְׁהִיא חוֹכְמָתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקַּב"ה. אֲבָל, עַל-יְדֵי שְׁמִלְמָדִים אוֹתוֹ בְּתַחֲלִיָּה אֶת כָּל הַתּוֹרָה, הִנֵּה, לְמֵרוֹת שְׁמִשְׁכִּיחִים אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, מִכָּל מְקוֹם נִשְׂאָר בּוֹ הַרוּשָׁם שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁלְּמַד, וְעַל-יְדֵי יִגִּיעַת הַתּוֹרָה, יוֹכֵל לְהִזְכֵּר בְּכָל מָה שֶׁלְּמַד.

עַל-פִּי הָאָמוֹר, יוֹבֵן לָנוּ מֵאָמַר חו"ל (מְגִלָּה ו'): "אָמַר רַבִּי יִצְחָק: אִם יֹאמֵר לָךְ אָדָם, 'יִגְעַתִּי וְלֹא מִצָּאִתִּי', אֵל תֹּאמֶן... 'יִגְעַתִּי וּמִצָּאִתִּי, תֹּאמֶן". וְדַקְדְּקוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל לְשׁוֹן הַגְּמָרָא, "יִגְעַתִּי וּמִצָּאִתִּי, תֹּאמֶן". שְׁהָרִי, אִם אָדָם מִתְיַגֵּעַ עַל דְּבַר מְסוּיָם, וּלְבִסוּף הוּא מִבִּין אוֹתוֹ, אִין זֶה מִצִּיָּאָה, אֶלָּא הַבְּנָה.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, עַל-פִּי מָה שֶׁלְּמַדְנּוּ, שְׁחו"ל בָּאוּ לְחַזֵּק אֶת הָאָדָם, שְׁלֹא יִתְיָאֵשׁ מִלְּעֶסוֹק בְּתוֹרָה, שְׁהִיא כָּל-כֶּף עֲמוּקָה. כִּי בְּאִמָּת, מָה שְׁהוּא מִתְיַגֵּעַ בְּתוֹרָה, הוּא כְּדִי לְמִצּוֹא אֶת חֵלֶק הַתּוֹרָה שְׁכָבֵר הָיָה לוֹ, וְנִאֲבָד מִמֶּנּוּ בְּעַת שְׂבָא לְעוֹלָם. וְזוּהוּ שְׁכָתוּב: "יִגְעַתִּי וּמִצָּאִתִּי, תֹּאמֶן". שְׁכֵן, תְּכַלִּית הִיגִיעָה הִיא כְּדִי לְמִצּוֹא אֶת חֵלֶק הַתּוֹרָה שְׁכָבֵר לְמַד בְּמַעֲי אִמּוֹ, וְנִאֲבָד מִמֶּנּוּ בְּצִיָּאתוֹ לְאוֹר הָעוֹלָם.

אוֹלָם, צָרִיךְ הָאָדָם לְדַעַת, שְׁעִיקָר הַשְּׁגוֹת הַתּוֹרָה יוֹכֵל לְהַשִּׁיג רַק לְאַחַר שְׁנִשְׂאָ אִשָּׁה, כְּמִבּוֹאֵר בַּגְּמָרָא (בְּמוֹת סב):

...השרוי בלא אשה, שרוי בלא תורה". וכן מבוואר בגמרא (יומא עב): "ראת ה' טהורה עומדת לעד". אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטרה. (ומאי היא (טהרה)? נושא אשה, ואחר-כך, לומד תורה". לפי זה יש לומר, כי מטעם זה סבב הקב"ה שהאשה תהיה בבחינת אבידה. וצוה בתורה "כי יקח איש אשה", כדי שבעל האבידה יחזר על אבידתו. וכל זאת, כדי שהאדם ילמד מזה לקח, שפמו שצריך לחזר אחר אבידתו, שהיא אשתו, כך צריך לחזר אחר התורה שנאבדה ממנו כאשר נולד. וזאת ועוד, כאשר יראה האדם שהקב"ה עזר לו למצוא את בת זוגו, שהיתה אבודה ממנו, יתחזק מזה, כי על-ידי הגיעה יזכה למצוא גם את אבידת התורה, שנאבדה ממנו כשיצא לאויר העולם. "מה המקנה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל" (לחדש אלול – חדש הרחמים והסליחות)

דורשי רשומות מצאו רמז לחדש אלול בפסוק שאמר יעקב אבינו לעשו הרשע, לפני פרידתם (בראשית לג, יד): "ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני, עד אשר אבא אל אדני שעירה". שכן, ראשי התיבות של "ואני אתנהלה לאטי לרגל", הוא "אלול".

רמז זה אומרים חכמי ישראל, בא לומר לנו, שאין לנו אפשרות לתקן בבת-אחת את כל הפגמים, ולבנות בבת-אחת את כל מה שנהרס במשך השנה כלה – אלא צריכים אנו זמן של כל חודש אלול, כדי לשוב אל ה' יתברך, ולתקן את המעשים. וכל זאת כדי לעשות הכנה לימי הדין, שהם: ראש השנה, עשרת ימי תשובה, ויום הכיפורים, שבהם כידוע, כל באי העולם עוברים לפני ה' כבני מרון (=אחד-אחד). וזהו שאמר יעקב לעשו: "ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה (=עבודת ה' בראש השנה וביום הכיפורים) אשר לפני", כיון שצריך כל יהודי את כל חודש אלול, כדי לתקן את מה שהרס במשך כל השנה. ולכן, מי שאינו שם לבו להודמנות שיש לו בחודש אלול לתקן את מעשיו, ובא הוא לפתע פתאום בראש השנה וביום הכיפורים לעשות תשובה, ללא שום הכנה, אין תקוה חלילה שתשובתו תתקבל. על-פי האמור, יובן מה שכתוב ברמב"ם (הלכות טבילה), ש"הקופץ למקוה, הרי זה מגונה", כי קפיצה בבת אחת, ללא ישוב הדעת וללא כוונה להיטהר, בודאי שזה מגונה. ולכך התפון התנא הקדוש רבי עקיבא, באמרו: "מה המקנה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל". דהינו, כשם שנכנסים להיטהר במקוה לאט לאט ובנחת, כך, באותו אופן הקב"ה מטהר את ישראל: אם יעשו תשובה במשך כל חודש אלול, לאט לאט ובנחת, ולא בקפיצה אחת (=לכוא פתאום בראש השנה וביום הכיפורים) – שאז בודאי שהקב"ה יטהר אותם, ויזכה אותם ביום הדין.

"כי יקח איש אשה חדשה..."

רבי ירוחם ליבוביץ היה מגדולי חכמי המוסר במחצית הראשונה של המאה הזאת. בשנת תרס"ט נתמנה למשגיח רוחני בישיבת מיר, שלמדו בה מאות בחורים מקהילות שונות, וכהן בתפקיד זה עד סוף ימיו (יח' בסיון תרצ"ו). פעם זמן אצלו רבי ירוחם בחור אחד, שהיה גדול בשנים משאר בחורי הישיבה במיר, ובכל זאת דחה כמה הצעות שידוכין, למורת-רוחם של הוריו ומוריו.

רבי ירוחם הוכיח את הבחור הסרבן בדברים קשים, ובין השאר אמר לו: שנינו במסכת יבמות (ס"ב, ע"ב): "כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה ובלא טובה. ובמערבא (=כינוי לארץ ישראל, שהיא ממערב לבבל) אמרו, שהוא שרוי בלא תורה ובלא חומה (=מחסה ומגן). נמצאנו למדים מכאן, שבחור שהגיע לפרקו ולא נשא אשה – אפילו שוקד הוא על תלמודו יומם ולילה, כאילו שרוי הוא, חלילה, בלא תורה. ובמסכת קידושין (כ"ט, ע"ב) שנינו מפי שמואל (מגדולי בבל בדור): "הלכה – נושא אשה, ואחר ילמד תורה".

כאשר הפסיק רבי ירוחם את שטף דבריו, העיר הבחור בנימה של התנצלות: זה שנים אני מצפה לשאת אשה הראויה לי, אך משום מה לא הציעו לי שידוך הולם, וכבר למדונו חז"ל, שקשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף (סוטה ב, ע"א). חנף רבי ירוחם לשמע הדברים, ואמר לבחור: בדיק בסוגיה שהזכרת זה עתה בגמרא ("שקשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף"), ותמצא, שהמדובר שם בזיווג שני. ובנוסף לכל עליך לזכור תמיד, שבסופו של דבר גם ים סוף נקרא לגזרים...

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תֵצֵא "אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶן לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשְּׁבֹת: 18:29
עֲרַשׁ"ק י' אֶלּוּל תִּשְׁע"ד (5.9.14) "צִיאַת הַשְּׁבֹת: 19:36 (ר"ת 20:14)

הַפְּטָרָה: "רְנִי עֲקָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... לֹא יַעֲבֹר עָלָיו... נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ" (כד', ה')

על מעלת גדל הנישואין, אמרו חז"ל (מדרש ספר שמואל יז), ש"כל הנושא אשה – מוחלים לו על כל **עונותיו**". ויש לומר, שזהו מה שכתוב בפרשתנו: "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... לֹא יַעֲבֹר עָלָיו... נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ". דהינו, על-ידי הנישואין, החתן **"נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ"** – נכנס החתן לביתו החדש **נָקִי מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו**. וכל זה **מִרַחֲמֵי וְחַסְדֵי** של הקב"ה, כפי שרומז הכתוב – **"נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה"** – סופי תיבות של **"י-ה-ו-ה"**, שם **הַחֶסֶד וְהַרְחָמִים** של הקב"ה (הנה תיבת **"נָקִי"** הוא גמטריה **"יום החופה"**, לרמזו שביום החופה החתן נקי מעונותיו. ר' משה יבניאלי).

וצריך לדעת, שקדושת יום החופה היא בבחינת קדושת יום הכיפורים. על-כן, כמו שביום הכיפורים מוחל הקב"ה על כל **עונות** ישראל (כמו שכתוב: **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה'** **תְּטַהֲרוּ"**), כך מוחל הקב"ה לחתן ולכלה על כל **עונותיהם** (ירושלמי, ביכורים פ"ג, ה"ג). וכתוב בשו"ת מהר"ם מינץ (סימן קט), שמתעם זה מתענים החתן והכלה ביום החופה. שכן, כאמור, יום החופה הוא בבחינת יום הכיפורים שלהם, ועל-כן צריכים הם להתענות בו.

והנה, ידוע מה שדרשו דורשי רשומות, ש**חַתָּן** הוא ראשי תיבות: **"חַטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד"**. וצריך ביאור על-כך. שכן, וכי רק לחתן צריך שיהיה **חטאתו** נגדו תמיד? הרי בודאי שדוד המלך התכונן, שלנגד עיני כל אחד ואחד מאתנו צריך להיות **"וחטאתי נגדי תמיד"** (כדי לעשות תשובה על החטאים).

וגם צריך ביאור על מה שלמדנו לעיל, שמוחלים לחתן ביום **חתונתו** על כל **עונותיו**. שכן, מדוע צריך החתן שחטאתו תהיה לנגדו תמיד? והרי נמחלים לו כל **עונותיו**!

ונראה לבאר ענין זה על-פי הידוע, שיש הבדל בין עון לבין חטא. שכן, **"עון"** הוא עבירה במזיד/במתכוון, ואילו **"חטא"** הוא עבירה בשוגג (=בלי כוונה). לפי זה יש לומר, שמה שאמרו חז"ל, שמוחלים לחתן על כל **עונותיו**, הכוונה היא שהמחילה הופכת את **העונות לחטאים**. דהינו כל עבירות שהן במזיד/במתכוון, הופכות לעבירות שהן בשוגג (=בלי כוונה). ולכן צריך **החתן** לשים לנגדו, ש**"חַטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד"** – שעדין הוא צריך לעשות תשובה על **החטאים** (=העבירות בשוגג), שהרי אלו עדין לא נמחלו לו.

ויש עוד לומר, שהנה, ידוע, ש**העונות** (=העבירות במזיד/במתכוון) הן מסוּד, המבדיל בין האדם לבין הבורא יתברך שמו, כמו שאומר הנביא (ישעיה נט, ב'): **"כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הֵיוּ מִבְּדִלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם"**. מבואר מכאן, ש**העונות** של האדם הם אלו שמהוים את המסך המבדיל בינו לבין אלקיו.

ולכן, כדי שהחתן יוכל להתקרב אל הקב"ה ולעשות תשובה, מוחל לו הקב"ה על כל **עונותיו**, והופך אותם לשגגות – כדי לסייע לו כאשר הוא פותח דף חדש בחייו.

וזהו מה שכתוב בגמרא (בבמות סג): **"כִּיֹּן שֶׁנִּשְׂא אָדָם אִשָּׁה, עֲוֹנוֹתָיו מִתְּפַקְקִין (=נסתמין), שְׁנֵאמַר (משלי יח): "מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מֶה"**.

וכתב ה"שדי חמד" (מצרכת חתן וכלה סימן ד, בשם נהר"י פינטו), שמשלשון הגמרא **"עונותיו מתפקקין"**, ולא כתוב עונותיו נמחלים, משמע שאינם נמחלים לגמרי, אלא הם תלויים ועומדים. דהינו, אם החתן לא ישוב לכסלה יותר, ולא יחטא – הנה מה טוב. אבל, אם חס וחלילה, ישוב לכסלה, לעשות הרע בעיני ה' – מגלגלין עליו את הכל, ופוקדים עליו גם את עונותיו הראשונים.

על-פי האמור, נמצאנו למדים, שחז"ל בקשו ללמדנו, לבל נטעה לחשוב שמוחלים לחתן על כל **עונותיו**, ואין הוא צריך לעשות תשובה כלל. אלא, שכל **עונותיו/העבירות במזיד נהפכים לחטאים/עבירות בשוגג**. ועל-כן אמרו דורשי רשומות: **"חַתָּן"** – ראשי תיבות **"חַטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד"**. וזאת, כדי לרמוז לחתן, שצריך הוא לתת את

לבו לכה, שאף שנמחלו לו **עונותיו** (=העבירות במתכוון), מפל מקום צריך הוא לחזור בתשובה, כדי לכפר על חטאיו (=העבירות בשוגג), ולכן מתענים החתן והכלה ביום החופה. (ע"פ "משוש דודים" להרה"ק פינחס פרידמן) "כי תצא למלחמה על איביך, ונתנו ה' אלהיך בידך... " (כא' י')

הפסוק הפותח את פרשתנו – "כי תצא... " – נאמר בלשון יחיד, כדי ללמדנו שאפשר לנצח את האויבים רק על ידי אחדות. וכמו שלמדנו רבותינו ז"ל: "דורו של אחאב – כלם עובדי עבודה זרה היו, ועל שלא היתה ביניהם מחלוקת (=הם היו שרויים באחדות) – היו מנצחים במלחמה" (ירושלמי פאה א, א').

ועוד אמרו חז"ל: אל יאמר אדם: 'מי אני, מה כחי, ומה גבורתי נגד אויבי הרבים העומדים מולי?' – לכן למדה אותנו התורה הקדושה: "כי תצא" – בלשון יחיד – גם אם יחיד אתה, והאויב הוא היצר הרע, הבא אליך בצורות שונות ומשונות, נראה ולא נראה, ביום ובלילה, בבית ובחוץ – על האדם לאסוף את כחותיו ולצאת למלחמה על זה האויב – ואז "ונתנו ה' אלהיך בידך". כי האדם הוא שצריך ליזום ולצאת למלחמה כנגדו (בתפילות, בלימוד תורה ובמעשים טובים), ולא ישב האדם בחיבוק ידים, וימתין חלילה, שהאויב – היצר הרע – יפול עליו, אלא עליו להתחכם ולצאת מבעוד מועד על יצרו הרע.

"כי תצא למלחמה על איביך, ונתנו ה' אלהיך בידך... " (כא' י')

האויב האמיתי והעיקרי של האדם הוא היצר הרע. והנה אמרו חכמינו בתלמוד (קדושין ל'): "יצרו של האדם מתגבר עליו בכל יום ויום, ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו – אין הוא יכול לו".

משמע מכאן, שבדרך הטבע קשה מאד לאדם לכבוש את יצרו הרע. ואם כך הדבר, יש חשש שהאדם יתיאש, ולא ינסה להילחם עם היצר. ולכן אומר כאן הכתוב: "כי תצא למלחמה על איביך" – כאשר רק תצא ותנסה להילחם עם היצר, אזי – "ונתנו ה' אלהיך בידך" – מן השמים יסיעו לך לנצחו. וזאת, כיון שהבא להיטהר – מסיעים לו מן השמים.

"יקרא קן צפור לפניך בדרך... והאם רבצת על האפרחים... שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך"

כאשר הסתלק (=נפטר) ר' יוסי, אמר ר' אלעזר (בנו של רשב"י) לחבריו, שיבואו עמו לגמול חסד לרבי יוסי, שהיה מלא בכל, ואין מי שיעסוק בקבורתו. בהגיעם אל הכפר בו התגורר, ראו אותם התושבים, ויצאו לקבל את פניהם, ובאו עמם לביתו של ר' יוסי. בנו של ר' יוסי, שהיה צעיר בגילו, בכה בסמוך לאביו, ולא נתן לאיש להגיע אל מיטת אביו, ואמר: 'אדון העולם, כתוב בתורה: "כי יקרא קן צפור לפניך... שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך" (דברים כ"ב). על-כן, אדון העולם, קים את הכתוב בתורה. הרי שני ילדים אנחנו, אני ואחותי, הקטנה ממני. היה עליך לקחת אותנו, ולקים את הכתוב בתורה "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך". ואם תאמר כי כתוב 'אם' ולא 'אב', הרי אמא נפטרה והלכה מעל ילדיה, וכעת אבא (הוא בבחינת אמא), שהיה מגן עלינו, הלך מעל ילדיו. היכן משפט התורה?

משמעו זאת, בכו ר' אלעזר וחבריו... (לפתע) הפסיק עמוד של אש ביניהם, אך הילד לא זז מאביו. אמר ר' אלעזר, שהקב"ה רוצה לעשות נס... לפתע שמעו קול האומר: 'אשריך ר' יוסי, שדברי הילד ודמעותיו הגיעו עד לכסא הכבוד, ועשו משפט, והקב"ה נתן למלאך המות 13 אנשים תמורתך, והוסיפו לך 22 שנים, עד שתלמד את התורה לגדי הזה (=בגד) השלם והחביב אצל הקב"ה'.

ר' אלעזר וחבריו לא נתנו לאיש רשות להישאר בבית, ומיד ראו את עמוד האש מסתלק, ורבי יוסי פתח את עיניו. אמר ר' אלעזר: 'אשרינו שראינו עין בעין תחית המתים'. אמרו החברים לרבי יוסי: אשריך, וברוך ה' שעשה לך נס בזכות הבכי והמלים של בגד, והוסיפו לך שנות חיים. לקחו את הילד, נשקו אותו ובכו עמו מרוב שמחה. במשך שלשה ימים עשו שמחה וחדשו חידושים בתורה, אך רבי יוסי אמר להם כי לא נתנה לו רשות לגלות את מה שראה בעולם בו היה, אלא לאחר 12 שנים. רק שיגיעו, כי כאשר 365 הדמעות של בנו עלו לפני הקב"ה, ברגע שאמר את הפסוק הזדעזעו שלש מאות אלף ספסלים שהיו בישיבה של מעלה, וככלם באו לפני הקב"ה, בקשו עליו רחמים, ערבו לו ואחד הממונים אמר: אדון העולם, הרי כתוב "מפי עוללים וינקים יסדת עז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם" (תהילים ח'): יהי רצון מלפניך בזכות התורה ובזכות הילד הקטן שמסר נפשו על אביו, שתרחם עליו וינצל (ואכו, הקב"ה שמע, והחזיר את רבי יוסי לחיים).

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תֵצֵא "אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" אֱלֹהֵינוּ כְּנִסְת הַשְּׁבֹת: 18:29
עֲרַשׁ"ק י' אֵלּוּל תִּשְׁע"ד (5.9.14) "צִיָּאת הַשְּׁבֹת: 19:36 (ר"ת 20:14)

הַפְּטָרָה: "רְנִי עֲקָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְבָא אֵלֶיהָ וּשְׁנָאָה"

על הכתוב בספר שמואל (כג, א): "...נָאֵם דָּוִד בֶּן יִשׂי וְנָאֵם הַגִּבּוֹר הַקָּמַ עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְנָעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל", מְבוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא ("קְרָח" יב): "...עַל' בְּגַמְטְרִיָּה מֵאָה, כְּנִגְדֵי מֵאָה בְּרִכּוֹת. שְׁבֹכֵל יוֹם הָיוּ מֵתִים מִיִּשְׂרָאֵל מֵאָה אֲנָשִׁים, בָּא דָוִד וְתִקְנֵן לְמֵאָה בְּרִכּוֹת, (כְּמוֹ שְׁכַתּוּב): 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׂאֵל מֵעַמְּךָ, קָרִי בִיה מֵאָה, אֵלּוּ מֵאָה בְּרִכּוֹת. כִּיִּן שְׁתִּקְנֵם (דָּוִד, אֵת מֵאָה הַבְּרִכּוֹת) נִעְצְרָה הַמְּנִיפָה".

ה"אור החיים" הקדוש, גלה לנו יסוד נפלא (ומצוה לפרסם זאת ברבים), כי מה שתקנו חז"ל לברך מֵאָה בְּרִכּוֹת בכל יום הוא בעצם תיקון לאיש ישראל המוציא שם רע לתורה הקדושה, ואומר שאין היא מפרנסת אותו, ואין היא נותנת מזון ומחיה לעוסקים בה.

וכפי ביאורו: "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה" – אלו הם כלל ישראל, שבמעמד הר סיני היו "כְּאִישׁ אֶחָד" (רש"י), ולקחו את התורה לאשה, כמו שכתוב (דברים לג, ד): "תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קִהַלֵּת יַעֲקֹב", ופרשה הגמרא (פסחים מט): "אל תקרי מורשה, אלא מארסה" – דהינו, שהתורה הקדושה היא בבחינת ארוסה לישראל.

ואולם, אם לאחר ש"בא אליה" – דהינו, לאחר שאיש ישראל קבל עליו את התורה כאשה – "שָׁנָאָה", מאם בה, ולא זו בלבד, אלא ש"שם לה עלילת דברים והוצא עליה שם רע", ואומר הוא: נכון, לקחתי את התורה לי לאשה. אולם הצרה היא ש"ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים" – דהינו לאחר שקרבתי אליה ולמדתי בה, "לא מצאתי לה בתולים" – לא מצאתי שיש לתורה כח לפרנס אותי ואת בני ביתי, ולכן אין רצוני לחיות עם התורה ולעסוק בה, רחמנא לצלן.

וממשיך ואומר ה"אור החיים" הקדוש, ומבאר את המשך הכתוב: "וְלָקַח אָבִי הַנְּעֹר וְהוֹצִיאָו אֶת בְּתוּלֵי הַנְּעֹר אֶל זִקְנֵי הָעִיר הַשְּׁעָרָה" – דהינו, הקב"ה והשכינה הקדושה (=כנסת ישראל) שהם בבחינת "אבי הנערה" יתבעו את עלבונה של התורה, ויכיהו לפני בית דין של מעלה את הכח הנפלא שיש לתורה, שהיא זנה ומפרנסת בגשמיות וברוחניות את כל העוסקים בה.

וכדברי קודשו של ה"אור החיים" הקדוש: "מוֹדִיעַ הַכְּתוּב כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁהוּא הַנִּקְרָא 'אָבִי הַנְּעֹרָה', וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל יִתְּבַעוּ אֶת עֲלְבוֹנָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה לְפָנֵי בֵּית דִּין הַגְּדוֹל... (וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב): 'וְלָקַח אָבִי הַנְּעֹר וְהוֹצִיאָו אֶת בְּתוּלֵי הַנְּעֹרָה' (ה) יתבעו את עלבונה של התורה, ויכיהו לפני בית דין של מעלה את הכח הנפלא שיש לתורה, שהיא זנה ומפרנסת דין... והוא מה שאמרו בזוהר (ח"ג פ), כי עתיד הקדוש-ברוך-הוא לתבוע עלבונה של תורה, וכאומרם במשנה (אבות פ"ו, מ"ב): 'אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה'".

ועל-כן אומר הכתוב "וְלָקַחוּ זִקְנֵי הָעִיר הָעִיר הַהִוא אֶת הָאִשׁ... וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנָתְנוּ לְאָבִי הַנְּעֹרָה". דהינו, אומר ה"אור החיים" הקדוש, שהתיקון לזה שאיש ישראל הוציא שם רע לתורה הקדושה הוא, "וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף" – דהינו מֵאָה בְּרִכּוֹת שְׁנוֹת/מְבָרָךְ הָאֲדָם אֵת "אָבִי הַנְּעֹרָה" – הוא הקב"ה.

ומה נוראים הם דברי הרה"ק רבי משה יהודה לייב מסאסוב זיע"א, אשר כתב במכתבו (נדפס בסוף ספר "ליקוטי רמ"ל"): "מי אנכי הקטן שבקטנים, מעולם לא יראתי מפני אדוני האדונים, ואם לא חטאתי רק זאת, שאני אומר מֵאָה בְּרִכּוֹת בכל יום בלא יראה ופחד, אשר בעונותי הרבים אני מכעיס להשם יתברך, ברוך הוא וברוך שמו מֵאָה פְּעָמִים בְּכָל יוֹם. אוי לי ואוי לנפשי מה שאני פוגם בכל יום".

והנה, אם קדוש זה כתב כך על עצמו, אנו יתומי הדור החלש הזה של עקבתא דמשיחא, מה נאמר ומה נדבר? מי הוא זה ואי זה הוא, אשר יעז לומר שהוא מכון פראוי במאה ברכות כל יום! זאת ועוד, מאחר ודוד המלך תקן לברך מֵאָה בְּרִכּוֹת, כדי להציל מאה אנשים שמתו בכל יום, הלא על זה דוה לבנו, בראותנו כל-כך הרבה צרות, אולי הסיבה לכך היא משום שאין אנו מכוונים פראוי במאה ברכות. אולם זאת רק נחמתנו, מה שמצינו חידוש

גדול ב"דעת זקנים" לבעלי התוספות ("עקב"), כי חכמינו ז"ל תקנו לומר ברכת "מודים" (בתפילת העמידה), כנגד מאה ברכות, ומי שאומר "מודים" בכונה, הרי נחשב לו כאילו ברך מאה ברכות בכונה. וכפי לשון "התוספות" ("ועתה ישראל"): "עוד יש להוכיח מאה ברכות, מדכתיב (תהלים קכח, ד): 'הנה כי כן יברך גבר ירא ה'. במנין 'כי כן' (=100) - יברך גבר, כי יברך חסר ו'... ולכך תקנו לומר 'מודים', שהרי פירוש ('מודים' הוא) משתחוים, כדכתיב (=כמו שכתוב) לגבי נעמן 'והשתחויתי לה' אלהיך'. ותרגם יונתן 'ואודיתי קדם ה' אלהיך'. ומכל מקום אנו אומרים 'מודים'... לפי (המלה) 'מודים' עולה בגמטריא מאה - לומר, שכל האומר 'מודים' פהוגן, כאילו קים מאה ברכות. רוצה לומר, שיכרע (ב'מודים') עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה". (כדאי מאוד להתפונן על זה ב'מודים'). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "הללוהו בתף ומחול"

הרה"ק רבי מאיר מפרימשלאן זיע"א מביא רמז נפלא על חדש אלול, שהוא זמן של מחילה וכפרה לעם ישראל. וכך הוא אומר: הנה, כידוע, בארבעים ימי התשובה (שלושים הימים של חדש אלול ועשרת ימי תשובה) יש 960 שעות (40x24=960). וצריכים אנו לדעת, שזמן זה, הוא זמן מיוחד למחילה ולכפרה לעם ישראל. ועל-כך רומז דוד המלך: "הללוהו בתף ומחול" - שצריך להלל אותו יתברך, שנתן לנו ב"תף" שעות - דהיינו ב' פעמים "תף" (=480), שהם 960 שעות, של ימי התשובה. שכן, על-ידי כך - "ומחול" - הקב"ה מוחל וסולח לעונותיהם של ישראל. "כי תצא למלחמה על איביך, ונתנו ה' אלהיך בידך..."

ישנם בני אדם החושבים כי די להם בכך שאינם עושים רע לזולת, וכי אין צורך בקיום המצוות ב"קיום ועשה". על אנשים אלה מובא בספר "אבותינו ספרו לנו" מעשה מאלף על אודות רב גדול, שהגיע לעיר אחת שתושביה לא שמרו תורה ומצוות, ובקש לעמוד על טיבם של אנשי העיר. עמד בכפר העיר ושאל את היהודי הראשון שנקרה בדרך, מה מצב שמירת המצוות ולימוד התורה בעיר? ענה לו היהודי: "רבי! השבח לפורא עולם! בני העיר יראים ושלמים, אין בהם רוצח ושודד, גנב או גזלן, אין נוכלים ורמאים. אם כל היהודים בעולם היו כמו יהודי העיר הזאת, משיחו של ישראל כבר היה בא!".

"שמחתני בדבריך" - ענה לו הרב - "אך מה מצב יהודי העיר בשמירת השבת, תפילות, לימוד תורה, פשרות, טהרה וחינוך?". נבדח הלה וגמגם: "למה לקטרג כבוד הרב? דינו בכך שהם נמנעים מגניבה וגזל וסרים מרע, מדוע ידרוש הרב מעבר לכך?!". הבין הרב את רוע המצב, וחשב איך ללמד את בני העיר לקח ולפקוח את עיניהם, כי לא די ב"סור מרע", וצריך גם "עשה טוב", בקיום התורה והמצוות, שהרי העולם הזה הוא עולם העשיה. והנה, בעודו הולך בדרך, ראה בצד הדרך נבלת חמור מת. פנה למשמשו ובקש ממנו לקנות לו אריג, המשמש לתכריכי מתים. לקח הרב את האריג ועטף בו את גופת החמור, ומיד פנה לשמשו ואמר לו: "צא מיד לרחובות העיר והכרז כי נמצא 'מת מצוה' במבואות העיר, והכל חיבים לצאת ללוותו, וכי רב גדול יבוא להספיד את המת, וקבורת מת מצוה קודמת לכל דבר, והכל חיבים לבוא להספד - אנשים, נשים וטף! תוך שעה קלה נאספו ובאו כל אנשי העיר בהמוניהם לכפר בית הכנסת לשמוע את ההספד, כשכלם תמהים, מיהו אותו מת מצוה הצדיק שהרב בא לספוד לו? עלה הרב על הבמה ופתח בקול רתת ובבכי גדול:

"אחינו בית ישראל שמעו! באשר נמצא חלל באדמה, ולא נודע מי הפהו, בני העיר מביאים עגלה ערופה, ואומרים: 'דינו לא שפכו את הדם הזה'. אולם, קל וחומר באשר הנפטר כאן היה מיחידי הסגולה של העיר. שכן, מימיו לא סח דברים בטלים, לא דבר לשון הרע, לא דבר דברי שקר ורכילות, כל ימיו שרוי היה בתענית דיבור!!!". התרגשות עברה בין הקהל. מי הוא אותו צדיק שהיה חי בתוכם, ולא הפירוהו במשך כל השנים? המשיר הרב בהספדו: "לא זו בלבד, אלא הנפטר היה מהנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים, גיוו(=גופו) נתן למכיס, וסבל הכל בדומיה. גם בעניי העולם הזה היה פרוש ומסוגף, מימיו לא אכל בשר ולא שתה יין ואלכוהול, מעולם לא ישן על מיטה, מסתפק היה במועט, לא דרש מעבר למה שקבל, ולמרות שסבל מקור ומרות, מלבשו היו מועטים וקרועים, ענו היה מכל הברואים, ראשו היה תמיד למטה! אוי מי יתן לנו תמורתו?! - סיס הרב את ההספד בבכיה. ומיד געו כל העם בבכי מר, וקראו בקול: "מי הוא הצדיק שלא ידענו אותו בחייו?". מיד נגשו למיטה בחרדת קדש, כדי לראות מיהו אותו צדיק נשגב שהספיד הרב, ומה גדלה תמיהתם כשראו מתחת לסדין גופת חמור מת... החלו רוטנים בכעס: "וכי צחוק עשה מאיתנו הרב?!!".

ענה להם הרב: "כל המעלות שהזכרתי היו גם היו בחמור זה. ועם כל זאת, חמור היה וחמור נשאר! ומדוע? כי לא חיב הוא בתורה ובמצוות. היה בו רק "סור מרע", אך חסר היה לו חלק ה"עשה טוב". אולם, "וימותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל, לבד הנשמה הטהורה שהיא עתידה לתן דין וחשבון לפני הקב"ה". והרי אנחנו בניו של הקב"ה, שצנה עלינו את עשיית המצוות ומה נגיד ביום תדיו והמשפט? שהחמור היה צדיק מאיתנו...?".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תֵצֵא "אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶן לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיַּסְתָּ הַשְּׁבֹת: 18:29
עֲרַשׁ"ק י' אֶלּוּל תִּשְׁע"ד (5.9.14) "צִיַּאת הַשְּׁבֹת: 19:36 (ר"ת 20:14)

הַפְּטָרָה: "רְנִי עֲקָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"גְּדֻלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנַפּוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהּ. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה."

חז"ל אומרים, שבסמיכות הפתוב, "גְּדֻלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנַפּוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהּ", לכתוב "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה", יש רמז למנהג ישראל שהפלה שולחת סמוך לחתונה טלית לחתן.

בספר "כרם חמד" הוא מביא הסבר נאה למנהג זה על-פי מה ששמע מהגה"צ רבי ישראל יצחק ריזמן זיע"א, שספר לו, כי היתה לו אחות, שלא היו לה בנים. והלכה להגה"ק בעל "תורת חסד" זיע"א, שיתפלל עליה. ונתן לה הרב סגולה, שתתפור טלית, והבעל יכניס בטלית את הציציות, ויתנו לו את הטלית. ואכן כך עשו. ובאמת, לאחר מכן נולד להם בן.

ונראה, שהמקור לסגולה זו הוא ממה שכתוב: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כְּנָפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדַרְתָּם". דהינו, על-ידי שיתנו את ה"ציצת על כנפי בגדיהם" – יזכו "לדרתם" – להמשך הדורות, בצאצאים, אמן.

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... לא יעבר עליו... נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו" (כד', ה')

על הפתוב כאן, כתב "בעל הטורים": "נקי יהיה לביתו שנה" – סופי תיבות של "יהוה". ואילו הגה"ק משאמלוי זיע"א הוסיף ואמר, שאם נתבונן, נראה, שראשי התיבות של אותו פתוב, "נקי יהיה לביתו שנה", הוא "נילש" (=390), והוא שנה בדיוק לגמטריה של שמים (=390).

וצריך להבין ענין זה. וכי מה הקשר בין סופי התיבות הוי"ה (=יהוה) לבין ראשי התיבות, שהם כאמור גמטריה של "שמים"?

ויש לומר מה ששנינו בגמרא (סוטה יז'): "דְּרִישׁ (=דַּרְשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שָׁזְכוּ – שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן (יה), לא זכו – איש אוכלתן". ופרש רש"י זצ"ל: "שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן – שהרי חלק (הקב"ה) את שמו, ושכנו ביניהן: יו"ד באיש ו-ה"א באשה. (ולכן, אם) לא זכו (האיש והאשה) – אש אוכלתן – שהקב"ה מסלק שמו מביניהם, ונמצאו איש ואש". (כאשר מסתלקות האותיות 'יה' מ-איש ואשה, נשאר אש אש).

אבל כל זאת, הוא רק כאשר יש בין בני הזוג שלום ואהבה. אבל, אם חס וחלילה, יש פירוד ומחלוקת ביניהם, מסתלקת לה השכינה הקדושה, ואש אוכלתם, חלילה.

והנה, פידוע, על הפתוב "ויקרא אלהים לרקיע שמים", פרש רש"י: "שמים" – אש ומים שערבן (הקב"ה) זה בזה, ועשה מהם שמים". כלומר, השם שמים מורה על השלום. שכן, הוא נגזר מלשון אש ומים, שעשו שלום ביניהם, נתחברו ונעשה מהם שמים.

ומעתה יאיר לנו להבין את הקשר בפתוב "נקי יהיה לביתו שנה", בין ראשי התיבות שעולים למנין "שמים", לבין סופי התיבות, שהם שם הוי"ה (=יהוה). שכן, רק אם יהיו שלום ואחדות בבית, כמו השלום שעשה הקב"ה במרומו (בין האש והמים) – רק אז יזכו האיש והאשה להשראת השכינה הקדושה בביתם. והיה אם בן הכות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר, ארבעים יפנו לא יסיף

על הפתוב "ארבעים יפנו לא יסיף", אומר ה"תולדות יעקב יוסף", בשם מורו ורבו הבעש"ט זיע"א: הנה, אמרו חז"ל (סוטה נב'): "לַעֲתִיד לָבוֹא, מִבֵּיאוֹ הַקֶּבֶ"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוּ...". וכונת הגמרא היא, שלעתיד לבוא יתבטל היצר הרע – הוא מלאך המות – ולא יצטרך האדם למות יותר. ועל-כך אומר ה"קהלת יעקב" (ערוך סמא"ל), שהאות מ (=40) משם היצר הרע סמא"ל, רומזת על מות, כפי שמבואר בגמרא (ב"ב טז), שהיצר הרע הוא מלאך המות. ולכן, לעתיד לבוא יוציא הקב"ה את האות מ משמו של היצר הרע. שהרי, לעתיד לבוא יחיו המתים ויתבטל המות מן העולם, כפי שכתוב (ישעיה כה, ח'): "בלע (=יעלם) המות לנצח".

ויש עוד לומר, שאמנם כך יהיה לעתיד לבוא, שאז יתבטל **היצר הרע** לנצח. ואולם צריך לדעת, שגם היום ניתן לבטל את **היצר הרע**, כדי שלא יבוא ויקטרג עלינו ביום המשפט. הא כיצד?
הנה, ידוע שהקב"ה נתן לנו, ברוב רחמיו וחסדיו, מ' (=40) ימים של סליחות לפני יום הכיפורים (שלושים הימים של חודש אלול, ועשרת ימי התשובה), כדי להיטהר מעונותינו, ולהגיע ליום הכיפורים זכים וטהורים.
על-כן יש לומר, שכל המשכים במשך **ארבעים** הימים של הסליחות והתחנונים לפני הקב"ה, זוכה ל-"והיה אם בן הכות הרשע והפילו השפט". דהינו, השופט, הוא הקב"ה, השופט כל הארץ, יפיל את הרשע - הוא **יצר הרע** - "לפניו כדי רשעתו". וכל זאת, על-ידי "**במספר ארבעים**" - על-ידי **ארבעים** ימי הסליחות, שקם האדם באשמות הבקר, כדי להיטהר ולהתנקות מעונותיו. וממשיך הכתוב: "יכנו לא יסיף". דהינו, הקב"ה יכה במשפט את **היצר הרע**, כדי ש"לא יסיף" עוד לקטרג על האדם, אמן כן יהי רצון.

"לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם, השב תשיבם לאחריך"

על פסוק זה מעיר השל"ה הקדוש (רבי ישעיה הלוי הורוביץ, מחבר "שני לוחות הברית" על מצות התורה): אם באבידת ממון, כך הזהירה אותנו התורה, באבידת הנפש - על אחת כמה וכמה! אמר מעתה: לא תראה אחים נדחים, שסרו מדרך התורה והיראה, והתעלמת מהם. לעולם אל תאמר: 'מה לי ולפושעי ישראל אלה?!' אלא - "השב תשיבם" - חובה עליך לעורר אחים תועים, ולהשיב אותם בתשובה.
"והפכו לפניו כדי רשעתו"

אל הרה"ק בעל הפני מנחם מגור זיע"א נכנס פעם מתנגד, ובין הדברים ספר לו על אודות ילד, אשר חבריו מציקים לו ומכים אותו תדיר. נענה הרבי, ואמר לאותו מתנגד: דע לך, שצריכים לומר למלמדים, שעליהם להחזיר בלב התלמידים, ולהסביר להם, כי כמו שאמרו חז"ל, שהנותן צדקה אינו מפסיד, שכן, הכסף שב אליו, כפי שרמוז הכתוב: "ונתנו איש כפר נפשו", ופרש "בעל הטורים": "ונתנו", אם תקראנה למפרע (=הפוך), יהיה גם כן 'ונתנו'. לומר לך, שמה שהאדם נותן לצדקה - יחזור אליו. ולא יחסר לו בשביל זה כלום".
לכן, כמו שהאדם נותן צדקה, כך הוא מקבל, כך גם כאשר מכים או מציקים חלילה חבר, הדבר ישוב עליהם. וזהו שאמר הכתוב: "והפכו לפניו" - שגם כאן ניתן לקרוא את הכתוב "והפכו" ישר והפוך - כדי לומר לך, שהמכה את חברו בידיים או בדיבור, יחזור הדבר "לפניו"/עליו, והוא בעצם מכה/גורם רעה לעצמו.
"ביומו תתן שכרו"

מסופר על הצדיק רבי זושא מאניפולי זצ"ל, שאשתו הפצירה בו פעם שיעשה לה בגד חדש, ורבי זושא, שהיה כידוע עני גדול, סבל הרבה מזה שלא יכול היה להשיג את הכסף הדרוש לך. לבסוף השיג רבי זושא את הסכום הדרוש להוצאות הבגד, קנה את הסחורה - אריג, ונתן זאת לרבנית שתמסור לחיט, כדי שיוכל לתפור לה את הבגד. חשב רבי זושא שכבר הונח לו מאשתו, והנה ביום שישי, ראה שפני אשתו שוב אינם כתמול שלשום. 'מה לך שוב?' - שאל רבי זושא - 'הרי כבר יש לך, ברוך ה', בגד!' - 'איזה בגד?' - השיבה אשתו - 'אין לי שום בגד!' תמה רבי זושא: 'הרי במו ידי מסרתי לך את האריג הדרוש לתפירת הבגד'. ספרה לו אשתו, שהחיט, כשגמר לתפור את הבגד, והביאו אליה כשהוא כבר מוכן, החל נאנח. שאלה אותו הרבנית, על מה הוא נאנח, והוא ספר לה שהוא ארס לא מזמן את בתו. והחתן שלו, כשראה אותו מתעסק בתפירת הבגד, חשב שזהו ודאי בשביל ארוסתו הכלה, בת החיט. ולבסוף, כשנודע לחתן שהבגד הוא בשביל אחרים, התקצף והתרגז, והיתה לו (=לחיט) מכף עוגמת נפש רבה.

'ומיד' - סימה הרבנית לספר לבעלה - 'לקחתי את הבגד ונתתיו במתנה לחיט, בכדי שיתן אותו לבתו הכלה'. שאל אותה רבי זושא: 'ושכר עבודה לחיט שלמת?' - 'לא' - השיבה הרבנית - 'הלא נתתי לו במתנה את כל הבגד?' - התרעם עליה רבי זושא: 'איך זה עלה בדעתך לעשוק שכר שכיר? הלא העני הזה עבד כל השבוע בשבילך ורק בשבילך, ולא בשביל בתו, ובכליון עיניים חכה לגמר עבודתו, כדי שיוכל, בשכרו זה, לקנות לחם לעולליו. ועתה מה יעשה העני הזה? וכי מה הוא אשם אם נתת את הבגד לבתו הכלה במתנה?'
ולא התמהמהה הרבנית אף לא לרגע, הלכה והשיגה הלוואה, ושלמה לחיט את מלוא שכר עבודתו...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תֵצֵא "אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶן לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:29
עֲרַשׁ"ק י' אֵלּוּל תִּשְׁע"ד (5.9.14) "צִיָּאת הַשַּׁבָּת: 19:36 (ר"ת 20:14)

הַפְּטָרָה: "רְנִי עֲקָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ, וּנְתַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שְׁבִי"ו"

יְדוּע וּמְפוֹרָסִם מָה שְׁמִבוֹאֵר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, כִּי בַפְּסוּק "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ" רָמְזוּ לָנוּ הַקַּב"ה עַל הַמְּלַחְמָה הַגְּדוּלָּה, כַּנֶּגֶד הָאוֹיֵב הָאֲמִיתִי וְהַעִיֻקְרִי שֶׁל הָאָדָם – הֵלֵא הוּא הַיֵּצֵר הָרָע. וְלָכֵן, כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לָצֵאת כַּנֶּגֶד אוֹתוֹ יֵצֵר הָרָע הַצּוֹרֵר, שְׂרוּצָה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם בְּרִשְׁתּוֹ, עַל-יְדֵי שְׁמִסִּית אוֹתוֹ לְדַבֵּר עֲבִירָה. מְקוּר לְכָךְ אָנוּ מוֹצְאִים בְּדַבְרֵי הַזֶּהָר חֲדָשׁ ("כִּי תֵצֵא" עב, מִתּוֹרָה): "רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח... "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ", זֶהוּ יֵצֵר הָרָע, שְׁאָנוּ צָרִיכִים לָצֵאת כַּנֶּגֶדוֹ בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְלִהְיִלְחַם עִמּוֹ – וְאִזּוֹ יִמָּסֵר (הַיֵּצֵר) בְּיַד הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמָר: 'וּנְתַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שְׁבִי"ו".

בְּ"עֲרוּגַת הַבֶּשֶׂם" (ד"ה כִּי תֵצֵא) מוּבָא בְשֵׁם דוֹרְשֵׁי הַרְשׁוּמוֹת כֶּךָ ("כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ... וְשָׁבִיתָ שְׁבִי"ו): "שְׁבִי"ו" רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶיךָ" (תְּהִלִּים ט', יא). וְצָרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֶּךָ. שֶׁכֵּן, וְכִי מָה הַקָּשֶׁר בֵּין הַמְּלַחְמָה בַּיֵּצֵר הָרָע, לְבֵין מִידַת הַבְּטָחוֹן בַּה' יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶיךָ"? וְהַסְבִּיר שֶׁם הַ"עֲרוּגַת הַבֶּשֶׂם", שֶׁהִנֵּה, כְּתוּב בַּגְּמָרָא (קִידוּשִׁין ל'): "יֵצְרוּ שֶׁל הָאָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם, וּמְבַקֵּשׁ לְהַמִּיתוֹ... וְאֵלְמָלֵא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ (=עוֹזֵר לָאָדָם) – אֵין (הָאָדָם) יִכּוֹל לוֹ (=לִיֵּצֵר הָרָע)...". הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִכָּאן, שְׁאֵין בַּכַּח הָאֲנוּשִׁי דִי יִכּוֹלֵת כְּדִי לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיֵּצֵר הַצּוֹרֵר, לֵאלֵא עֲזַרַת הַקַּב"ה.

וְלָכֵן, צָרִיךְ הָאָדָם לְבִטּוֹחַ בַּה' יִתְבָּרַךְ, שִׁיעֲזוֹר לוֹ כַּנֶּגֶד הַיֵּצֵר הָרָע. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב: "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ" – אִם תַּעֲשֶׂה הַשְּׁתַדְלוּת מִצְדָּךְ לָצֵאת לְמַלְחָמָה כַּנֶּגֶד הַיֵּצֵר הָרָע, מִבְּטִיחָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁ"וּנְתַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ" – דְּהֵינּוּ, יִהְיֶה לָךְ עֵזֶר גְּדוֹל מֵאֵת הַקַּב"ה, כַּנֶּגֶד הַיֵּצֵר הַצּוֹרֵר. וְעַל-כֶּךָ נֵאמָר "וְשָׁבִיתָ שְׁבִי"ו", "שְׁבִי"ו" רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶיךָ". כְּלוּמָר, עַל-יְדֵי שִׁיחִיָּה לָךְ בְּטָחוֹן בַּה' – בְּזִכּוֹתוֹ יַעֲזוֹר לָךְ הַקַּב"ה לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרָע.

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... לֹא יַעֲבֵר עָלָיו... נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ" (כד, ה')

עַל מַעֲלַת גְּדֵל הַנִּישׁוּאִין, אָמְרוּ חז"ל (מִדְרָשׁ סֵפֶר שְׁמוּאֵל יו'), שֶׁ"כָּל הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה – מוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו". וַיִּשׁ לוֹמַר, שֶׁזֶּהוּ מָה שְׁכַתּוּב בַּפְּרָשְׁתָּנוּ: "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... לֹא יַעֲבֵר עָלָיו... נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ". דְּהֵינּוּ, עַל-יְדֵי הַנִּישׁוּאִין, הִחְתָּן "נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ" – נִכְנָס הִחְתָּן לְבֵיתוֹ הַחֲדָשׁ נָקִי מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו. וְכָל זֶה מִרְחֲמֵי וְחֻסְדֵי שֶׁל הַקַּב"ה, כְּפִי שְׂרוּמוֹת הַכְּתוּב – "נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה" – סוֹפֵי תִיבוֹת שֶׁל "י-ה-ו-ה", שֵׁם הַחֻסֵד וְהַרְחָמִים שֶׁל הַקַּב"ה (וַיִּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף, שְׁתִּיבַת "נָקִי" (=160) הִיא בְּגִימַטְרִיָּה "יוֹם הַחוּפָּה" (=160), לְרִמּוֹז שְׁבִיּוֹם הַחוּפָּה הִחְתָּן נָקִי מִעֲוֹנוֹתָיו. (ר' מִשָּׁה יִבְנִיאֵלִי)).

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁקְדוּשַׁת יוֹם הַחוּפָּה הִיא בְּבַחֲיַת קְדוּשַׁת יוֹם הַכִּיפּוּרִים. עַל-כֶּן, כְּמוֹ שְׁבִיּוֹם הַכִּיפּוּרִים מוֹחֵל הַקַּב"ה עַל כָּל עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל (כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאוֹתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ"), כֶּךָ מוֹחֵל הַקַּב"ה לְחַתָּן וְלַכֻּלָּה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם (יְרוּשָׁלַיִם, בִּכּוּרִים פ"ג, ה"ג). וְכַתּוּב בְּשו"ת מַהר"ם מִינְיָן (סִימָן קט), שֶׁמִּטְעַם זֶה מִתְעַנִּים הִחְתָּן וְהַכֻּלָּה בַיּוֹם הַחוּפָּה. שֶׁכֵּן, כְּאֲמוּר, יוֹם הַחוּפָּה הוּא בְּבַחֲיַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים שְׁלָחֶם, וְעַל-כֶּן צָרִיכִים הֵם לְהַתְּעַנּוֹת בּוֹ.

בְּעֵינָן זֶה כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ תְּלַפְיוֹת (עֲנָף חֲמֵן וְכֵלֵה), שֶׁהַמְּנַהֵג הוּא שֶׁהִחְתָּן נוֹתֵן צְדָקָה בַיּוֹם הַחוּפָּה, מִשּׁוּם שֶׁהִחְתָּן דוֹמֵה לְמַלְךְ, כְּפִי שְׁמוּבָא בַּפְּרָקִי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר (פְּרָק טו'): "הִחְתָּן דוֹמֵה לְמַלְךְ. מָה הַמַּלְךְ, הַכָּל מְקַלְסִין (=מְבָרְכִים) אוֹתוֹ (בְּמִשְׁךְ) שְׁבַעַת יְמֵי הַמִּשְׁתָּה, כֶּךָ חֲתָן – הַכָּל מְקַלְסִין (=מְבָרְכִים) אוֹתוֹ שְׁבַעַת יְמֵי הַמִּשְׁתָּה. מָה הַמַּלְךְ, לוֹבֵשׁ בְּגָדֵי כְבוֹד, כֶּךָ הִחְתָּן לוֹבֵשׁ בְּגָדֵי כְבוֹד. מָה הַמַּלְךְ, שְׁמַחָה וּמִשְׁתָּה לְפָנָיו כָּל הַיָּמִים, כֶּךָ הִחְתָּן שְׂמַחָה וּמִשְׁתָּה לְפָנָיו כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים. מָה הַמַּלְךְ, אֵינוֹ יוֹצֵא לְשׁוּק לְבָדוֹ, כֶּךָ הִחְתָּן אֵינוֹ יוֹצֵא לְשׁוּק לְבָדוֹ. מָה הַמַּלְךְ, פָּנָיו מֵאִירוֹת כְּאוֹר הַחֲמָה, כֶּךָ הִחְתָּן פָּנָיו מֵאִירוֹת כְּאוֹר הַחֲמָה, שְׁנֵאמָר: 'וְהוּא כְּחַתָּן יוֹצֵא מְחוּפָּתוֹ"'.

ולכן, מה מלך, פותח את ידו לתת לצדקה, אף החתן כף – צריך לפתוח את ידו לצדקה. בספר "שלחן העזר" (ח"ב, דף יח), מובא טעם לשבת, על מצות הצדקה של החתן. שכן, כאשר האדם נושא אשה, הוא אינו יודע, אם היא אשה טובה, בבחינת "מצא אשה – מצא טוב" (משלי יח, כב), או חלילה אשה רעה, בבחינת "ומוצא אני מר ממות את האשה" (קהלת ז', כו). על-כן, כדי להינצל מאשה רעה, שהיא בבחינת "מר ממות", העצה היעוצה היא לתת צדקה, שעליה נאמר "וצדקה תציל ממות" (משלי יא', ד). ולכן נותן החתן צדקה ביום חופתו, כדי להינצל מאשה רעה, שהיא בבחינת "מר ממות".

ויש להוסיף על-כך, שהנה, שנינו בגמרא (עירובין מא'), שכל מי שיש לו אשה רעה, אינו רואה פני גיהנום. נמצא לפי זה, שלפעמים נגזר על האדם, שלטובתו תהיה לו אשה רעה, כדי שינצל מדינה של גיהנום. אולם, גם לזה יש עצה. שהנה, למדנו בגמרא (בבא בתרא י'): "שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: אם אלקיכם אוהב עניים, מפני מה אינו מפרנסם? אמר לו רבי עקיבא: כדי שניצול אנו מדינה של גיהנום, כאשר אנו נותנים להם צדקה".

הנה, מבואר מכאן, שעל-ידי מצות הצדקה זוכה האדם להינצל מדינה של גיהנום. אמר מעתה, שעל-ידי שהחתן נותן צדקה ביום החופה, הנה, אפילו שנגזר עליו, חס וחלילה, שתהיה לו אשה רעה, כדי שלא יראה פני גיהנום, הנה, על-ידי מצות הצדקה כבר ממילא ינצל מדינה של גיהנום, ועל-ידי כך יזכה לאשה טובה, אמן. ולגבי מי שזכה, ויש לו אשה טובה, בבחינת "מצא אשה – מצא טוב", והוא חרד שמא ישאר אלמן ממנה, חלילה, כותב מוהר"ן (רבי נחמן מברסלב ח"א, סימן קצ"ט): "דע, שיש המתקה להינצל מעונש של (להיות) אלמן, שלא תמות אשתו, חס ושלום. והוא (וזאת), על-ידי שמרגישין טעם מתיקות בתורה. (שכן), על-ידי זה ניצולין מזה העונש, לבלי להיות אלמן, חס ושלום. וזה אותיות "אלמן" (הם) ראשי תיבות 'מה נמצאו לחכי אמרתך מדבש לפי' (תהילים קי"ט). (כלומר), על-ידי שמרגישין מתיקות בתורה... ניצולין מהעונש הזה (=להיות אלמן). וגם הפתוב מסים: "מדבש לפי". (כלומר), על-ידי המתיקות שמרגישין בתורה (שנמשלת לדבש), ממתיקין (את) הדין של מיתת אשתו, ח"ו, כי 'דבש' בגמטריה 'אשה', כמובא בכתבים". (על פי 'משוש דודים' להרה"ק פינחס פרידמן) "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך"

למדנו בגמרא (קידושין כ"ט), שכל אדם שלא נושא אשה, כל ימיו נמצא הוא בהרהורי עבירה. בספר "רמתיים צופים" מביא הרה"ק ר' שלמה לבב מלאנטשנע זיע"א, שעל-כך רומז הכתוב: "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך". דהינו, כאשר תבנה בית חדש, על-ידי שתשא אשה, הנה תזכה על-ידי כך ל"ועשית מעקה לגגך" – תזכה לעשות "מעקה" ו"גדר" למחשבות שב"גגך" (=שבראשך). ורמז הפתוב לכך בתיבה "מעקה". שכן, "מעקה" הוא ראשי תיבות של "הרהורי עבירה קשין מעבירה" (יומא כ"ט), ורק על-ידי שתשא אשה תנצל מהרהורים אלו. ובענין זה של הרהורי עבירה מסופר, שבתקופתו של הבעש"ט (=הבעל שם טוב), בקהילה אחת, נכנסו שני לצים (=מזיקים) לבית הכנסת, לעזרת הנשים, ונפל פחד על הנשים, עד שהוכרחו הן לעזוב את בית הכנסת. הלך רב הקהילה, ישב בבית הכנסת ולמד שם תורה, וברחו המזיקים מאותו מקום. מה עשו? הלכו ותפשו את שני ילדיהו. שלח הרב לקרוא לבעש"ט (=הבעל שם טוב), ונענה הבעש"ט ובא לעזרתו, ונטה ללון בבית בודד יחד עם הסופר שלו. וצוה שביאיו את הילדים למקום לינתו, ועשו כן. והנה, באו שני המזיקים לאותו בית, ועמדו בפתח, והיו מתלוצצים על הבעש"ט, איך הוא מזמר את המזמור "לכה דודי". כשגמרו שני המזיקים להתלוצץ, פנו לגשת אל הילדים, כדי להזיקם. קפץ הבעש"ט ממשכבו, גער בהם, ואמר להם: "להיכן אתם הולכים?". והם לא פחדו, ואמרו: "מה איכפת לך?". והתחילו שוב להתלוצץ, ולומר "לכה דודי" בניגון של הבעש"ט. כשראה הבעש"ט כך, עשה מה שעשה (=יחד ייחודים קדושים), ונפלו שני המזיקים ארצה, ולא יכלו לקום. התחילו להתחנן לפניו. שאל אותם הבעש"ט: "איך, מה, ולמה באתם לבית הכנסת?". אמרו לו המזיקים: "חזן אחד היה מתפלל בבית הכנסת, והיה לו קול, שקוראים לו בס, והיה נואף גדול. ובעת זמרתו היתה כוננתו למצוא חן בעיני הנשים, והיה לו הרהור עבירה, וגם הנשים הרהרו עליו. ומשני הרהורים אלה נבראנו אנחנו, שני המזיקים, זכר ונקבה". ומיד יחד הבעש"ט ייחודים קדושים, והתבטלו אותם שני המזיקים... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תֵצֵא "אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶן לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:29
עֲרַשׁ"ק י' אֶלּוּל תִּשְׁע"ד (5.9.14) יִצְיָאָת הַשַּׁבָּת: 19:36 (ר"ת 20:14)

הַפְּטָרָה: "רְנִי עֲקָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... לֹא יַעֲבֹר עָלָיו... נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ" (כד' ה')

על מעלת גדל הנישואין, אמרו חז"ל (מדרש ספר שמואל י'), ש"כל הנושא אשה – מוחלים לו על כל עונותיו". ויש לומר, שזהו מה שכתוב בפרשתנו: "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה... לֹא יַעֲבֹר עָלָיו... נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ". דהינו, על-ידי הנישואין החתן "נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ" – נכנס החתן לביתו החדש נָקִי מְכַל עֲוֹנוֹתָיו. וכל זה מרחמיו וחסדיו של הקב"ה, כפי שרומז הכתוב – "נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה" – סופי תיבות של "י-ה-ו-ה", שם החסד והרחמים של הקב"ה.

"אַרְבָּעִים יִכְנּוּ לֹא יִסְיָ" (כה' ג')

על הכתוב "אַרְבָּעִים יִכְנּוּ לֹא יִסְיָ", אומר ה"תולדות יעקב יוסף", בשם מורו ורבו הבעש"ט זיע"א: הנה, אמרו חז"ל (סוכה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מְבִיאוּ הַקַּב"ה לְיִצְחָר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוּ...". וכוונת הגמרא היא, שלעתיד לבוא יתבטל היצור הרע – הוא מלאך המות (=סמא"ל) – ולא יצטרך האדם למות יותר.

אומר על כך ה"תולדות יעקב יוסף", ביטול יצור הרע יעשה על-ידי שהקב"ה יוציא את האות מ' משמו של היצור הרע (סמא"ל), וישארו אותיות סא"ל, שהוא שם קדוש משבעים ושנים (=עב) שמות הקדש. (ידוע שיש עב' (=72) שמות קדש, המופיעים בפרשת "בשלח", ועל-ידי שמות אלו נבקע ים סוף)

ויצריכים אנו להבין, מדוע יוציא הקב"ה רק את האות מ' משמו של היצור הרע, ולא את אחרת?

אומר על-כך ה"קהלת יעקב" (ערוך סמא"ל), שהאות מ' משם היצור הרע סמא"ל, רומזת על מות, כפי שמבואר בגמרא (ב"ב טז), שהיצור הרע הוא מלאך המות. ולכן, לעתיד לבוא יוציא הקב"ה את האות מ' משמו של היצור הרע. שהרי, לעתיד לבוא יחיו המתים ויתבטל המות מן העולם, כפי שכתוב (ישעיה כה, ח): "בְּלַעַע (=יעלם) הַמּוֹת לְנִצְחָה".

ועל-כך, אומר ה"תולדות יעקב יוסף", רומז הכתוב: "כִּי יִהְיֶה רִיב בֵּין אַנְשִׁים" – אלו הם יצור הטוב ויצור הרע. "וְנִגְשׁוּ אֶל הַמִּשְׁפָּט וְשִׁפְטוּם" – לעתיד לבוא, כשישפוט הקב"ה את העולם, "וְהִצְדִּיקוּ אֶת הַצְדִּיק" – הוא היצור הטוב, "וְהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע" – הוא היצור הרע. "וְהָיָה אִם בֵּן הַכּוֹתֵר הָרָשָׁע" – כאשר יגיע זמן זה, הקב"ה יכה את היצור הרע וישחטו. "וְהִפִּילוּ הַשֵּׁפֶט וְהִכְהוּ לְפָנָיו כְּדִי רִשְׁעוֹתוֹ בְּמִסְפָּר" – הקב"ה, הוא שופט כל הארץ, יכה את היצור על-ידי "אַרְבָּעִים יִכְנּוּ לֹא יִסְיָ" – הקב"ה יכהו ארבעים, באות מ', שמספרה ארבעים, על-ידי שיוציא הקב"ה אותה משם היצור (סמא"ל).

ומהו הטעם לכך? פן יסיף להפתו על אלה מכה רבה" – אם יסיף הקב"ה להכותו עוד את אחת בשמו של היצור, כי אז "וְנִקְלָה אַחִיד לְעִינֶיךָ" – הדבר יגרום להכות את "אחיד", שהרי נשארו האותיות סא"ל, שהוא שם קדוש, והוא בבחינת אחיד. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פּינְחָס פְּרִידְמָן)

לחדש אלול

הגאון רבי יעקב כולי זצ"ל כותב, שבנימים אלו של חדש אלול, אל יתְרַשַׁל האדם מלעשות תשובה. שכן, הדבר נוגע לנפשו ממש. והביא משל על-כך: משל לשועל, שהגיה מן המדבר, ומצא את שער חומת העיר פתוח. נכנס וחסף מנת בשר. מיד החלו אנשי העיר לרדוף אחריו. רץ השועל לשער העיר, ומצא נעול. והרודפים מתקרבים, ועוד מעט ישיגוהו. מה עשה? השתרע ארצה, ושם עצמו כמת.

בא אחד הרודפים ואמר: "רוצה אני לקצוץ את זנבו, ולעשות ממנו מטאטא. מקובלני, כי בית שמכבדים בו את הרצפה במטאטא העשוי מזנב שועל, אין המזיקים שולטים בו". שמע השועל, לא נע ולא זע. אמר בלבו: "אקריב את זנבי כדי להציל את חיי". הגיה הלה קרדום, וקצץ את הזנב. בא אחר ואמר: "רוצה אני לעקור את

שָׁנִי, כִּי שִׁמְעֵתִי, שְׁאֵם תּוֹלִים בְּצוֹאֵר הַיָּלֵד מִחֲרוֹזֹת מִשְׁנֵי שׁוּעֵל, סְגוּלָה הִיא כְּנֶגֶד עֵינַי רָעָה". גִּחַן וּפְתַח אֶת פִּי-הַשׁוּעֵל, וְהַשׁוּעֵל הִנִּיחַ לוֹ. נָטַל צְבַת, וְעָקַר אֶת שְׁנֵי אַחַת לְאַחַת, וְלֹא נֶאֱנַח וְלֹא נִרְתַּע. אָמַר: "אֲסֹבֹל הַכֹּל, וְלֹא אֲגַלֶּה שְׁאֵנֵי חַי" בָּא הַשְּׁלִישִׁי וְקָרָא: "אֲפָשׁוּט אֶת עוֹר הַשׁוּעֵל, וְאַתְקִין לִי פְרוּה!" אֹזִי אָמַר הַשׁוּעֵל לְנַפְשׁוֹ: "עֲתָה אֵין זֶה דְבַר שֶׁל מָה בְּכָךְ, אֲלֵא בְכָךְ תְּלוּיִים חַי" הַתְנַעֵר וּזְנִק, וְחַשׁ לְמִצּוֹא לְעֲצָמוֹ מִפְּלֹט. הַנִּמְשָׁל הוּא הָאָדָם, אֲשֶׁר בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה מַעְלִים עֵינָי מִמְּצָבוֹ, מְעוֹנוֹתָיו וּמִיִּסוּרָיו, וְאֵינוֹ חָשׁ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה. גַּם אִם מְקַצְצִים אֶת "זְנִבּוֹ" (=פְּרָנְסָתוֹ), אוֹ "עוֹקְרִים אֶת שְׁנֵי" (=יִסוּרִים), אֵין הוּא מִתְעוֹרֵר. אָבֵל, בְּהִגִּיעַ יְמֵי אֵלוּל, לְפָנֵי יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, צָרִיךְ הוּא לְדַעַת, שְׂאֵין זֶה הַזְּמַן לְהַעֲלִים עֵינָי וּלְהַמְשִׁיךְ בַּשְּׂגָרָה. שָׁכַן אֵין אֵלֶּה יָמִים שֶׁל מָה בְּכָךְ, אֲלֵא חַי נְפִשׁוֹת תְּלוּיִים בְּהֵם! וְלָכֵן, צָרִיךְ הוּא לְהִתְאַמֵּץ בְּכָל כּוֹחוֹ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה, וּלְהִרְבוֹת בְּמִצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁהָרִי אֹמְרִים חוֹ"ל ("וַיִּתְּנָה תְּקוּף"): "בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכְתְּבוּן וּבִיּוֹם צוּם כִּיפּוּר יִחַתְמוּן, כְּמָה יַעֲבֹרוּן וְכְמָה יִבְרָאוּן, מִי יִחְיֶה וּמִי יָמוּת, מִי בְּקִצּוֹ וּמִי לֹא בְּקִצּוֹ, מִי בְּמִים וּמִי בְּאֵשׁ... מִי בְּרַעַשׁ וּמִי בְּמִגִּיפָה, מִי בְּחִנְיָקָה וּמִי בְּסִקִּילָה...". לֹא עֲלִינוּ. אִזּוֹ לְמָה לְחַכּוֹת? לֹא פְשׁוּט יוֹתֵר לְעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה? אֵלוּל – חֲדָשׁ הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת

הַרְבֵּה הַקְּדוּשׁ, בַּעַל "חִידוּשֵׁי הַרִי"ם", אָמַר רִמּוֹ נִפְלָא לְשִׂאלָה, לְמָה נִקְרָא חֲדָשׁ הַתִּשׁוּבָה בְּתַאֲר "אֵלוּל"? וְהַרְמֵז הוּא, שֶׁהֵנָּה כְּתוּב בְּתַהֲלִים (ק, ג): "דְּעוּ פִּי ה' הוּא אֱלֹקִים, הוּא עֲשָׂנוּ, וְלֹא אֲנַחְנוּ, עֲמוּ וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ". אוֹלָם הַקְּרִי (=אָנוּ קוֹרְאִים): "וְלוֹ אֲנַחְנוּ, עֲמוּ וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ". וְהַבְּאוּר הוּא, שְׁאֵם לָנוּ, עִם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ עוֹנוֹת, חָס וְחִלְיָה, אִזּוֹ אָנוּ הוֹלְכִים אַחֲרֵי הַכְּתִיב: "וְלֹא אֲנַחְנוּ עֲמוּ, וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ", כְּלוּמַר שְׂאֵין אָנוּ עֲמוּ שֶׁל הַקִּבְ"ה, חָס וְחִלְיָה. אָבֵל אִם אָנוּ לֹא עוֹנוֹת, אוֹ שְׂאֵנוּ עוֹשִׂים תִּשׁוּבָה עַל עוֹנוֹתֵינוּ – אֹזִי אָנוּ הוֹלְכִים אַחֲרֵי הַקְּרִי: "וְלוֹ אֲנַחְנוּ, עֲמוּ וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ", שְׂאִזּוֹ אָנוּ עֲמוּ שֶׁל ה' יִתְבָּרֵךְ. נִמְצָא אִפּוּא, כִּי תַכְלִית הַתִּשׁוּבָה הִיא לְהַפּוֹךְ אֶת אוֹתִיוֹת "לֹא" (שֶׁל "וְלֹא אֲנַחְנוּ עֲמוּ"), לְאוֹתִיוֹת "לוֹ" (כְּדִי שְׁנוּכָה לְהִיקְרָא "וְלוֹ אֲנַחְנוּ עֲמוּ"). וְלָכֵן נִקְרָא חֲדָשׁ הַתִּשׁוּבָה בְּשֵׁם "חֲדָשׁ אֵלוּל" – שֶׁהוּא מְכִיל אֶת הָאוֹתִיוֹת "לֹא לוֹ", כְּדִי לְרִמּוֹ שֶׁעֲבוּדַת הָאָדָם הִיא לְהַפּוֹךְ אֶת "לֹא" לְ"לוֹ".

"וַיִּהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה"

הַכֹּל יוֹדְעִים, שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא הַרְפוּאָה הַמוֹצֵלַחַת וְהַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר לְכָל הַמְּחֹלֹת. וּמִי שְׁשׁוּמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, הָרִי זֶהוּ הַבִּיטוּחַ הַרְפוּאִי הַטּוֹב בְּיוֹתֵר. בְּסִפֵּר "בְּרַכֵּי נַפְשִׁי" מְסוּפֵר עַל מִשָּׁה ג. בַּחוּר, הַלּוּמֵד בְּאַחַת הַיְשִׁיבוֹת הַסְּמוּכוֹת לְשִׁכּוֹנַת "רִמַּת אֶלְחָנָן". שֶׁהָלַךְ בְּאֶחָד מִיְמֵי "בֵּין הַזְּמַנִּים", עִם חֲבֵרָיו, כְּדִי לְהַרְפוֹת מִעֵט אֶת הַגּוֹף וְהַשְּׂרִירִים. וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר טָפַס עַל מַתְקָן מְסוּיָם, אִבַּד אֶת שִׁוּוֵי מִשְׁקָלוֹ, וְנִפְּל אַחֲרָיִת אֲרָצָה. הַחֲבֵרִים שֶׁשָּׁהוּ עֲמוּ דָאָגוּ מִיָּד לְהַעֲבִירוֹ לְבֵית הַחוֹלִים הַקְּרוֹב, וְלִשְׁמַחְתוֹ הַרְגִיעוּ אוֹתוֹ הַרְפוּאִים, שֶׁהַמְּצָב לֹא נִרְאָה חֲמוּר. אוֹלָם, לְאַחַר עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת מְצָבוֹ הַחֲמִיר, וְהוּא הִתְחִיל לְהַרְגִישׁ כְּאִבִּים עֲזִים בְּכַתֵּף הַשְּׂמְאֵלִית, וּבְאַחַת הַיָּדִים הָיָה כְּעֵין שִׁיתוּק. אוֹרְטוֹפֵד בְּכִיר שֶׁהוּזְמַן אֵלָיו, נִסָּה לְעֲשׂוֹת לוֹ תְּרַגִּילִים שׁוֹנִים שֶׁל פִּיזִיּוֹטְרָפִיָה וּמְתִיחוֹת שׁוֹנוֹת, אֲךָ לֹא הוֹעִיל. לְאַחַר בְּדִיקָה יְסוּדִית, הוֹדִיעַ לוֹ הָאוֹרְטוֹפֵד, שִׁישׁ לוֹ שִׁיתוּק מְלֵא בִּיד (לֹא עֲלִינוּ), וּמְצָב זֶה אֵינוֹ הַפִּיךְ, וְכִרְגָע אֵין בִּיד הַרְפוּאָה לְעֲשׂוֹת מְאוּמָה. מְסִפֵּר מִשָּׁה: "קִבְּלָתִי אֶת הַבְּשׂוּרָה בְּהֵלֶם שֶׁל מִמְשׁ. אָנִי בַּחוּר צָעִיר, וְהִדִּיעָה שְׁלֵא אוּכַל לְהַזִּיז אֶת הַיָּד נִפְלָה עָלַי כְּרַעַם בְּיוֹם בְּהִיר". אוֹלָם מִשָּׁה לֹא וְתֵר, וְלְאַחַר מְסִפֵּר יָמִים הָלַךְ לְבֵיתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן הַצְּדִיק רַבִּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי שְׁלִיט"א, וְסִפֵּר לוֹ אֶת כָּל הַמַּעֲשָׂה. הַגָּאוֹן הַצְּדִיק הִתְבּוֹנֵן בּוֹ וּבִידוֹ, וְאַחַר-כֵּן אָמַר לוֹ: "תְּלַמֵּד הַלְכוֹת נְטִילַת יָדִים בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה, וְרַפּוּאָה שְׁלִימָה". מְסִפֵּר מִשָּׁה: "יִצְאָתִי מִבֵּיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּה בְּשִׁמְחָה רַבָּה, וּמִתּוֹךְ עֵיזוּד רַב, וּמִיָּד הִתְחַלְתִּי לְלַמּוֹד. וְהֵנָּה, הַפְּלֵא וּפְלֵא מִיָּד בְּתַחֲלִילַת הַלִּימוּד כְּבָר חֲשִׁיתִי הַקְּלָה רַבָּה, וְיִכוּלְתִּי כְּבָר לְהַזִּיז מִעֵט אֶת הַיָּד. עֶבֶר יוֹם נוֹסֵף, וְהַרְגִּשְׁתִּי שִׁיפּוּר שֶׁל מִמְשׁ. לְאַחַר עוֹד יוֹם, חָזַר הַמְּצָב בִּיד לְתִיקוֹנוֹ. מִיָּד חֲזַרְתִּי אֶל הָאוֹרְטוֹפֵד, וְהִרְאִיתִי לוֹ שְׂאֵנִי מְצֻלְחַת לְהַזִּיז אֶת הַיָּד, הוּא פְשׁוּט לֹא הֶאֱמִין לְמִרְאֵה עֵינָיו. זֶהוּ גַם לְמַעַלָּה מֵהַטְּבַע, אָמַר לִי... (הַלּוֹאִי וְנִבִּין שֶׁהַתּוֹרָה הִיא "בִּיטוּחַ רְפוּאִי מוֹשְׁלֵם", וְלֹא כְּפִי שְׁקוּפוֹת הַחוֹלִים מִבְּטִיחוֹת)..

נָא לְשׁוּמֵר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תֵצֵא "אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִסֵּית הַשְּׁבֵת: 18:29
עֲרַשׁ"ק י' אֵלּוּל תִּשְׁע"ד (5.9.14) "צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 19:36 (ר"ת 20:14)

הַפְּטָרָה: "רְנִי עֲקָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ, וּנְתַנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ... " (כא' י')

ומיהו **הַאֵוִיב**? פֶּרֶשׁ רש"י: "לֹא דְבָרָה תּוֹרָה, אֶלָּא כְּנֶגֶד **יֵצֵר הָרַע**" – אוֹתוֹ נָחַשׁ עָרוֹם, הַמְתַּלְוֶה לְאָדָם בְּהִגִּיחוֹ לְאוֹיֵר הָעוֹלָם ("לִפְתַּח חֲטָאת רוּבִיךְ"), וְטוֹמֵן לוֹ מְצוּדוֹת וּמְכַמְרוֹת(=רִשְׁתוֹת) עַל מְנַת לְצוּר אוֹתוֹ וּלְהַפִּילוֹ לְבֵאֵר – שַׁחַת. וְאָמְרוּ חו"ל: לֹא בְכַדִּי נֶאֱמַר בְּכַתוּב "כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ". כִּי הַהֲצַלְחָה בַּמִּלְחָמָה רְגִילָה בֵּין מְדִינוֹת תְּלוּיָה בְיוֹזְמָה שְׂאֵתָה מְגָלָה, וּבִיכוּלֶתְךָ לְצִיָּאת אֵל הַאֵוִיב וּלְהַכּוֹתוֹ עַל אֲדַמְתּוֹ **שָׁלוּ**. וּפְכֹל שְׂאֵתָה נּוֹקֵט יוֹזְמָה וְתַחֲבוּלוֹת – מִלְחָמָה, וְאֵינְךָ יוֹשֵׁב בְּחִיבוּק יָדַיִם קוֹדֵם שֶׁהַאֵוִיב בָּא לְהַתְקִיף אוֹתְךָ – כֶּךָ בּוֹדָאֵי יְקוּיִם בְּךָ וּנְתַנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ".

וְהוּא הַדִּין בַּמִּלְחָמָה הַיֵּצֵר, שְׂאָדָם מְנַהֵל יוֹם – יוֹם. כֹּל עוֹד לֹא נִתְּתָ לְיֵצֵר הָרַע דְרִיסַת – רֶגֶל אֲצִלְךָ, וּמְנַהֵל אֶתְךָ קָרִב נְגִדוֹ עִם "כְּלֵי נֶשֶׁק" – קֵל יִהְיֶה לְךָ לְהַתְגַּבֵּר עַל מְזִימוֹתָיו וּלְנִצְחוֹ. וּמָהֵם "כְּלֵי הַנֶּשֶׁק" שְׁבִידֵינוּ? אֵלּוּ הַתְּפִילוֹת וְהַתְּחַנּוּנִים לְפָנֵי בּוֹרָא עוֹלָם, כְּמוֹ שְׂאָמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ, כְּאֲשֶׁר נִצַּח אֶת הָאֲמּוּרִי: "...אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמּוּרִי בְּחַרְבֵי וּבְקִשְׁתִּי". וּפֶרֶשׁ אוֹנְקֵלוֹס: "בְּחַרְבֵי וּבְקִשְׁתִּי" – בְּצִלוֹתַי וּבְכַעוֹתַי (=בְּתְפִילוֹתַי וּבְתְחַנּוּנַי).

אֵלּוּ הֵם "כְּלֵי הַנֶּשֶׁק" שְׁלָנוּ: תְּפִילוֹת, תְּחַנּוּנִים וְלִימוּד הַתּוֹרָה בַּמִּלְחָמָתָנוּ נֶגֶד כָּל אוֹיֵב, וּבְמִיּוֹחַד **בְּיֵצֵר הָרַע**. וְלְ"כְלֵי נֶשֶׁק" אֵלּוּ הַתְּכּוּן דוֹד הַמֶּלֶךְ בְּאוֹמְרוֹ: "רוֹמְמוֹת אֵל בְּגֵרוֹנֶם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם תּוֹכַחוֹת בְּלֵאמִים" (תהלים קמט', ו').

"לֹא תִרְאֶה אֶת שׂוֹר אַחֶיךָ אוֹ אֶת שְׂוִי נְדָחִים וְהַתְּעַלְמֶתָ מֵהֵם, הֲשִׁב תְּשִׁיבָם לְאֶחֶיךָ" (כב' א')

עַל פְּסוּק זֶה מְעִיר הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ (רַבִּי יִשְׁעִיָּה הַלְוִי הוֹרוּבִיץ, מְחַבֵּר "שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית" עַל מְצוֹת הַתּוֹרָה): אִם בְּאֲבִידַת מָמוֹן, כֶּךָ הַזְּהִירָה אוֹתְנוּ הַתּוֹרָה, בְּאֲבִידַת הַנֶּפֶשׁ – עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה! אֲמַר מַעֲתָה: לֹא תִרְאֶה אֶחָיִם נְדָחִים, שְׁסָרוּ מְדַרְךָ הַתּוֹרָה וְהִירְאָה, וְהַתְּעַלְמֶתָ מֵהֵם. לְעוֹלָם אֵל תֹּאמַר: 'מָה לִּי וּלְפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶּה?!' אֶלָּא – "הֲשִׁב תְּשִׁיבָם" – חוֹבָה עֲלֶיךָ לְעוֹרֵר אֶחָיִם תּוֹעִים, וּלְהַשִּׁיב אוֹתָם בְּתִשׁוּבָה.

"כִּי יִקְרָא קֵן צְפוּר לְפָנֶיךָ... שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לְךָ... " (כב', ו')

אֲמַרו חו"ל: מָהוּ "שְׁלַח תִּשְׁלַח"? – וְהַתְּשׁוּבָה: אִם קִיַּמְתָּ מְצוּהָ זוֹ (שִׁילוּחַ הַקֵּן), אֶתְךָ מְמַהֵר לְבוֹא (=לְהִבִּיא אֶת) מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׁכַתוּב בּוֹ "שִׁילוּחַ", וּמִנֵּינִי? – שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּהוּ לְב', כ'): "מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשׁוֹר וְהַחֲמוֹר", וְדַרְשׁ הַרְד"ל: "שׁוֹר" זֶהוּ מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, "וְחֲמוֹר" זֶהוּ מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְכֵן אֲמַר רַבִּי תַנְחוּמָא: אִם קִיַּמְתָּ אֶת הַמְּצוּהָ הַזֹּאת (שִׁילוּחַ הַקֵּן), אֶתְךָ מְמַהֵר לְהִבִּיא אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא, שְׁכַתוּב גַּם בּוֹ שִׁילוּחַ, שְׁנֵאֲמַר (מֵלָאכִי ג', כג'): "הִנֵּה אֲנִכִּי שְׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא".

וּנְשִׂאֵלַת הַשְּׂאֵלָה, מָהוּ הַקְּשֶׁר בֵּין שִׁילוּחַ הַקֵּן לְבֵין הַקְּדָמַת בּוֹא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ?

הַזְּהֵר הַקְּדוּשׁ אוֹמַר (מְדַרְשׁ רוֹת עו'): "כִּי יִקְרָא קֵן צְפוּר לְפָנֶיךָ... אֶפְרָחִים אוֹ בִּיצִים". "קֵן" זוֹ מְלָכוּת(=יִשְׂרָאֵל), "אֶפְרָחִים" אֵלּוּ **שְׁנֵים עָשָׂר הַשְּׁבֻטִים**, "בִּיצִים" אֵלּוּ **יִשְׂרָאֵל**, "וְהָאֵם רִבְצַת עַל הָאֶפְרָחִים" זוֹ הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה.

וּמִסְבִּיר "רַבְּנּוּ בְחַיִּי", עַל – פִּי מְדַרְשׁ זֶה, שְׁבִקִּיּוֹם מְצוֹת שִׁילוּחַ הַקֵּן יֵשׁ הַתְּעוֹרוּרוֹת רַחֲמִים גְּדוּלָה בְּשָׂמִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל. שְׁכּוֹן, כְּאֲשֶׁר מְשַׁלְּחִים אֶת הָאֵם, הַצִּיפּוֹר, מְתוּדָה קְנָה, הִיא מְצַטְעֶרֶת, וְדוֹאֲגַת עַל חֶרְבֵן קְנָה וְרִיחּוּק בְּנֵיָה הָאֶפְרוּחִים. וּבְרוּב צַעֲרָה, רוּצָה הִיא לֹאבֵד אֶת עֲצָמָה לְדַעַת. וְהַשׁוֹר הַמְּמוּנָה בְּשָׂמִים עַל הָעוֹפוֹת מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מֵהַקֵּב"ה עַל אוֹתָהּ הַצִּיפּוֹר. וְהַקֵּב"ה, שְׂרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, מְמַשִּׁיךְ שְׁפַע שֶׁל רַחֲמִים עַל כָּל הַמְּצַטְעֶרִים, וְגַם עַל הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה שְׁבִגְלוֹת, שְׁעֲלֶיהָ נֶאֱמַר **וּבִפְשָׁעֵיכֶם** שְׁלַחָה אֲמַכֶּם" וְהִיא בְּגָלוֹת.

יּוֹצֵא מִכָּאן, שְׁעַל – יְדֵי מְצוֹת "שִׁילוּחַ הַקֵּן" מֵתְגַלְּגִלִּים רַחֲמֵי הַקֵּב"ה גַּם עַל בְּנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁנִמְצָאִים מְחוּץ

ל"קו", בגלות. והוא ממשיך שפע של רחמים על עמו, בני ישראל, והדבר מעורר את הגאולה ומזרוז את ביאת משיח צדקנו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כי תדר נדר לה' אלהיך לא תאחר לשלמו כי דרש ידרשנו ה' אלהיך מעמך והיה בך חטא" (כג' כב')

כשהאדם נולד, משיביעים אותו – היה צדיק, ואל תהיה רשע, ועל זה נאמר "כי תדר נדר..." – אותו נדר שנדרת בלידתך – "לא תאחר לשלמו" – השתדל לקימו בצעירותך, ואל תאמר "לכשאפנה אשנה" (כשאחיה פנוי – אלמד תורה). ומדוע? "כי דרש ידרשנו ה' אלהיך מעמך" – אולי ידרוש ה' את נשמתך עוד בהיותך צעיר, ואז "והיה בך חטא" – תשיב נשמתך למרום כשיש בך חטא.

"זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים..." (כד' ט')

לדעת הרמב"ן (רבי משה בן נחמן), אין הכתוב שלפנינו בא בבחינת ספור ועצה בלבד כדי להינצל מן הנגעים הבאים בעון לשון הרע. אלא, זאת מצוה מכלל תרי"ג המצוות שנתנו לעם ישראל בסיני, וזו לשון הרמב"ן בפרושו: "לפי דעתי, היא (=זכירת מעשה מרים, שדברה על משה) מצוות "עשה" ממש, כמו "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" (שמות יג', ג'), וכן "זכור את אשר עשה לך עמלק" (דברים כה', יז') – והיא אזהרה מלדבר לשון הרע". וזאת, כדי שזכור במצוות "עשה" את הענש הגדול שעשה ה' למרים הנביאה, שהיתה צדקת, ושדברה רק באחיה משה, אשר אהבה אותו כנפשה ובכל מאודה. והיא לא דברה בפניו כדי שלא יתבייש בפני הרבים, אלא רק בינה לבין אהרן אחיה, בצנעה. וכל מעשיה הטובים וצדקותיה לא הועילו לה למלט נפשה מענש הצרעת, על השמעת לשון הרע.

אם כן, מה אנו נגידי? מה נדבר ומה נצטדק ביום הדין (ראש השנה) הקרב ובא? שהרי נכשלים אנו כמעט מידי יום בעון זה! וכתוב זה בא להזהירנו אזהרה גדולה, להימנע מלשון הרע, בין בגלוי ובין בסתר, בין במתכוון להזיק ולבוזת, ובין שאינו מתכוון להזיק כלל. (ויש לזכור שגם המספר בגנות חברו, אפילו עובדות אמת – לשון הרע הוא).

"לא תחרש בשור ובחמור יחדו"

רבי גרשון הינך מרדוין נודמן פעם לעירה, הסמוכה למקום מגוריו, וכשנכנס לבית המדרש באותו המקום, מצא חבורה גדולה של קבצנים, המתופחים ביניהם ברעש גדול. "על מה הויכוח?" – שאל אותם רבי גרשון. השיב אחד הקבצנים: "הגביר הגדול בעירנו מכניס הערב את בנו לחופה, ועורך בביתו סעודה כידי המלך, אך לנו, עניי העיר, אינו מתיר להשתתף בסעודה".

"בואו אחריו" – קרא רבי גרשון לקבצנים, ובלא שהיות פנה לבית הגביר, בעל השמחה, וחבורת הקבצנים נשרכת אחריו. כשנקש על דלת בית הגביר, נשמע קול רוגז מעבר לדלת הנעולה: "אין מכניסים היום אצלנו אורחים לא קרואים!" – "נמצא עמכם הרב" – קרא רבי גרשון – "יש לי שאלת חכם אליו!" לאחר שהיה קצרה נפתחה הדלת, ורבי גרשון הוכנס פנימה כדי להציג לרב העיר את שאלתו. "רבנו!" – פנה רבי גרשון לרב, שישב בראש הקרואים – "מפני מה אמרה התורה, 'לא תחרש בשור ובחמור יחדו'?"

דעתו של הרב לא היתה פנויה לדברי השואל, ולכן השיב לו בקצר-רוח: "אין אנו יודעים טעמן של רוב המצוות, והגנו מקבלים אותן כגזרת הכתוב". "ולוי נראה" – קרא רבי גרשון בקול נמרץ – "שיש טעם הגיוני למצוה זו. שכן השור, פידוע, מעלה גרה הוא בתום אכילתו, ולעומתו החמור אינו מעלה גרה. וכשרואה החמור את השור מעלה גרה, נדמה לו שבא אל פיו (של השור) אכל נוסף. וכיון שהחמור אינו מוצא את האכל שבא לו בדמיונו, הוא מצטער על כך צער רב. ולכן חסה התורה על החמור, וגזרה: 'לא תחרש בשור ובחמור יחדו'.

והרי הדברים קל וחמור! – הוסיף רבי גרשון בהתרגשות, כשהוא מרכין ראשו לעבר הרב – "אם התורה חסה כאן על החמור, שלא יצטער "באכילת" חברו, על אחת כמה וכמה שאין לנעול את הדלת בפני עניים רעבים, כאשר אתם מסובים כאן ליד שלחנות ערוכים כל טוב..." בעל הבית, ששמע את השיחה, נבוך מאד לשמע דברי האורח, והורה מיד לפתוח את דלתות הבית בפני העניים, ולשתפם בסעודת חתונת בנו.